

**UCHWAŁA NR 250/XXXIV/2013
RADY GMINY NIEGOWA**

z dnia 30 grudnia 2013 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2014-2019**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 roku, poz. 594 t.j. z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 oraz art. 110 ust.1, 3, 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm.) oraz art. 41 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 roku poz. 1356, t.j.) **Rada Gminy Niegowa uchwala:**

§ 1. Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2019 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy oraz Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Niegowie.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie koordynował realizację Strategii określonej w § 1.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Niegowa

Zofia Kasznia

Załącznik do Uchwały Nr 250/XXXIV/2013

Rady Gminy Niegowa

z dnia 30 grudnia 2013 r.

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2014-2019**

**Opracowana przez
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie**

Niegowa, 2013 rok

SPIS TREŚCI

I. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Niegowa.

1. Charakterystyka gminy
2. Podstawowe kwestie społeczne występujące na terenie gminy.

II. Główne problemy społeczne gminy Niegowa

1. Bezrobocie

- 1) Skala bezrobocia
- 2) Cechy strukturalne bezrobocia
- 3) Przyczyny bezrobocia
- 4) Skutki bezrobocia

2. Niepełnosprawność

- 1) Niepełnosprawni wg kategorii inwalidztwa
- 2) Niepełnosprawni wg rodzaju niepełnosprawności
- 3) Problemy ludzi niepełnosprawnych
- 4) Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej
- 5) Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

3. Alkoholizm i przemoc w rodzinie

- 1) Rynek napojów alkoholowych w gminie
- 2) Alkohol a zdrowie populacji
- 3) Alkohol a młodzież
- 4) Zaburzenia zachowania spowodowane alkoholizmem

4. Przemoc w rodzinie

- 1) Formy przemocy w rodzinie
- 2) Ofiary przemocy w rodzinie
- 3) Sprawcy przemocy w rodzinie
- 4) Przyczyny przemocy w rodzinie
- 5) Działania podjęte przez policję wobec sprawców przemocy w rodzinie

5. Niezaradność społeczna

III. Zasoby instytucjonalne występujące na terenie gminy Niegowa

1. bezrobocie
2. niepełnosprawność
3. alkoholizm i przemoc w rodzinie
4. niezaradność życiowa

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY NIEGOWA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. ((Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 z późn. zm.).

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akceptuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2014- 2020 (Narodowa Strategia Spójności 2014-2020),
2. Regionalny Program Operacyjny,
3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

1. Charakterystyka gminy

Gmina Niegowa zajmuje obszar o powierzchni 88 km kw na których zamieszkuje 5.725 mieszkańców

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Antolka	40
Blizyce	565
Bobolice	68
Brzeziny	13
Dąbrowno	475
Gorzków Nowy	247
Gorzków Stary	141
Ludwinów	311
Lutowiec	137
Mirów	170
Moczydło	248
Mzurów	383
Niegowa	760
Niegówka	115
Ogorzelnik	238
Postaszowice	275
Sokolniki	791
Tomiszowice	340
Trzebniów	311
Zagórze	97

Informacje dotyczące głównych kwestii społecznych występujących na terenie gminy uzyskano na podstawie danych statystycznych ośrodka pomocy społecznej, komisariatu policji, raportów Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

2. Podstawowe kwestie społeczne występujące na terenie gminy

Termin „kwestia społeczna” to konkretny problem o wysokim stopniu dolegliwości dla życia i współdziałania członków danej społeczności. Kwestie społeczne charakteryzują się więc: występowaniem na masową skalę skrajnie trudnych sytuacji w życiu jednostki i rodziny, utrwalających się upośledzeniem

poszczególnych środowisk i kategorii ludności, piętrzących się konfliktami i zakłóconym funkcjonowaniem środowiska.

Przeprowadzone analizy przedstawiły, że najważniejszymi kwestiami społecznymi na terenie gminy Niegowa są:

- 1) bezrobocie
- 2) niepełnosprawność
- 3) alkoholizm i przemoc w rodzinie
- 4) niezaradność życiowa
- 5) długotrwała choroba
- 6) trudności po opuszczeniu zakładu karnego

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie wynika, że w roku 2013 rejestracji dokonały 324 osoby z terenu gminy Niegowa z czego 187 osoby to kobiety. Z tego tylko 42 osoby nabyły prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegowie wynika, że pomocą objętych w roku 2013 było 45 środowisk.

Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy to:

- 1) bezrobocie
- 2) niepełnosprawność
- 3) alkoholizm i przemoc w rodzinie
- 4) niezaradność życiowa
- 5) długotrwała choroba

W 30 środowiskach to właśnie bezrobocie było zasadniczym powodem ubiegania się o pomoc. Ten problem zazwyczaj łączy się z dysfunkcjami w rodzinie chociażby z bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Także niepełnosprawność była powodem korzystania z pomocy, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych stwierdzono w 20 środowiskach.

Problem alkoholowy dotyczy 16 rodzin korzystających z pomocy.

Jednak raporty Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kwestia ta dotyczy znacznie wyższej liczby osób a tym samym rodzin.

II. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE GMINY NIEGOWA

1. BEZROBOCIE

Podstawowa kwestia występująca na terenie gminy Niegowa to właśnie bezrobocie. Dotyczy ono dużych grup społecznych i polega na kumulowaniu negatywnych cech położenia materialnego, społecznego i politycznego. Jest odbierane przez grupę jako nieprawidłowe, zakłóca jej prawidłowy rozwój, jest źródłem napięć i konfliktów, wywołuje niepokój.

1) Skala bezrobocia

Pośród 399 zarejestrowanych w ubiegłym roku bezrobotnych, 195 osoby to kobiety, a 204 to mężczyźni. Z ogólnej liczby bezrobotnych tylko 93 osób nabyło prawo do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, z czego 38 to kobiety a 55 mężczyźni.

Absolwenci różnego rodzaju szkół i uczelni stanowili liczbę 4, w tym 3 kobiet i 1 mężczyzna. Faktycznie bezrobocie dotyka większej liczby osób, gdyż z ogólnej liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myszkowie, która w roku 2012 wyniosła 870 osób, tylko jedna czwarta nabyła prawo do zasiłku tj. 886 osoby oraz z ewidencji bezrobotnych z różnych przyczyn wyłączono 115 osób. Wiele z nich nie powróciło do rejestracji, a tylko nieliczni znaleźli stałą pracę.

2) Cechy strukturalne bezrobocia

Struktura bezrobocia w gminie Niegowa w zależności od wykształcenia

Lp.	Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem
1	Wyższe	46

2	Policealne i średnie zawodowe	113
3	Średnie ogólnokształcące	37
4	Zasadnicze zawodowe	106
5	Podstawowe i niepełne	97

Jasną rzeczą jest, że osoby o niskich kwalifikacjach, wykształceniu niepełnym, podstawowym i zawodowym są w grupie gdzie jest najwięcej bezrobotnych.

Wzrasta liczba osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Często jest tak, że coraz więcej osób z wykształceniem wyższym nie może znaleźć pracy.

Struktura bezrobocia w zależności od wieku bezrobotnych

Wiek	Liczba osób bezrobotnych
18-24	113
25-34	131
35-44	53
45-54	66
55-59	30
60-64	6

Najwięcej bezrobotnych znajduje się w przedziale wiekowym 25-34 l.

Aktywna walka z bezrobociem, skupiona jest na podnoszeniu kwalifikacji, zmianie kwalifikacji, dokształcaniu poprzez różne kursy. Wielkość bezrobocia wśród osób rozpoczynających start zawodowy, może przyczynić się do tworzenia postaw frustracji i bierności.

Szczególną grupę wśród osób zarejestrowanych w PUP stanowią niepełnosprawni z terenu gminy Niegowa. W PUP Myszków rejestrują się osoby o lekkim lub umiarkowanym stopniu, przy czym są oni dotknięci takimi schorzeniami jak: narządów ruchu, wadą wzroku, chorobą psychiczną.

3) Przyczyny bezrobocia

Główną przyczyną bezrobocia w powiecie myszkowskim i tym samym gminy Niegowa jest restrukturyzacja gospodarki – przekształcanie zakładów i związana z tym redukcja zatrudnienia. Powodem bezrobocia w powiecie myszkowskim i gminie Niegowa jest zmniejszenie produkcji w sektorze prywatnym. Nasz teren związany jest z produkcją obuwia, jednak zakłady obuwnicze nie mają zbytu na swoje towary.

4) Skutki bezrobocia

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”.

Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki zwłaszcza w postaci:

- a) dezintegracji rodziny,
- b) zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- c) zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną strefę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny.

Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo- wychowawczymi, przemocą, czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielenie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Następstwa bezrobocia są negatywne zarówno w sferze ekonomicznej, psychicznej i społecznej. Bezrobocie przyczyniając się do zubożenia materialnego powoduje negatywne skutki jednostki i rodziny.

Bezrobocie dezintegruje rodzinę, zaburzenia w pełnieniu ról, powoduje biedę i ubóstwo.

Skutkiem bezrobocia jest pauperyzacja społeczeństwa, czyli ubożenie mas społeczeństwa. Teraz często do grupy korzystających z pomocy społecznej należą rodziny, które wcześniej same zaspokajały swoje potrzeby. To właśnie bezrobocie skłania ludzi do zwracania się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niegowie. Z pomocy tej korzysta 20 środowisk z terenu gminy, czyli są to osoby z każdej wioski. Kumulacja zagrożenia czyli sytuacja w której bez pracy pozostaje więcej niż jedna osoba z rodziny, jest również zjawiskiem częstym. Długotrwała choroba, alkoholizm, niepełnosprawność to dysfunkcje współwystępujące z bezrobociem. Patologia rodzin – przemoc i agresja domowa oraz te w/w są skutkiem i jednocześnie przyczyną bezrobocia. Błędne koło zamyka się.

Pozostawanie bez pracy stymuluje dezintegrację życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność i nieuregulowany tryb życia rodzą dewiacje, które przenoszone są na najbliższe środowisko. Jak podają raporty policji, duża część sprawców przemocy domowej to osoby bezrobotne. Osoba nie posiadająca pracy przez dłuższy czas traci wiarę w siebie, swoje siły, ma poczucie niskiej wartości, chodzi sfrustrowana, izoluje się od społeczeństwa. W jednostce wyzwała się „syndrom wyuczonej bezradności” – zanik gotowości i chęci do pracy.

2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Diagnoza społeczna przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wskazała, że ważnym problemem powiatu myszkowskiego i tym samym gminy Niegowa jest niepełnosprawność.

Jest to właściwość osoby, ale i zespół warunków środowiska społecznego i fizycznego (bariery architektoniczne, urbanistyczne, ekonomiczne, społeczne, prawne) powodujące niepowodzenia, ograniczenia i problemy osoby niepełnosprawnej.

Jedynie pozytywne reakcje społeczeństwa i akcje społeczne pomogą w rozwiązaniu problemów tych osób.

Według kryterium biologicznego i społecznego „niepełnosprawną jest osoba, u której uszkodzenie i niepełnosprawność organizmu spowodowały utrudnienie i ograniczenie lub uniemożliwienie wykonywania zadań zawodowych oraz wypełnianie ról społecznych, biorąc pod uwagę wiek, płeć, czynniki społeczne i środowiskowe”.

Według kryterium zawodowego: „niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej”

1) Niepełnosprawni wg kategorii inwalidztwa

Grupa inwalidztwa	Gmina Niegowa
I grupa inwalidztwa	91
II grupa inwalidztwa	24
III grupa inwalidztwa	22
Razem	137

Z powyższej tabeli wynika, że najwięcej osób niepełnosprawnych stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Są to osoby o naruszonej sprawności organizmu, ma ona obniżone zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do osoby zdrowej. Ma ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, jednakże pomocą jej będą różne środki ortopedyczne, techniczne itp.

Osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności stanowią drugą, co do wielkości grupę w gminie. Mają one naruszoną sprawność organizmu, są one zdolne do pracy tylko w warunkach pracy chronionej lub takiej kiedy to mogą uzyskać pomoc innych osób.

Znaczny stopień niepełnosprawności mają orzeczone osoby stanowiące najmniejszą grupę na terenie gminy. Do tej grupy osób zaliczamy te, które mają naruszoną sprawność organizmu w sposób uniemożliwiający im podjęcie zatrudnienia, niezdolna do pracy bądź zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej. Osoby te wymagają stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych w związku, że nie mogą samodzielnie egzystować.

2) Niepełnosprawni wg rodzaju niepełnosprawności

Lp.	Rodzaj niepełnosprawności	Gmina Niegowa
	Niepełnosprawność fizyczna	21
	Osoby z uszkodzeniem narządu ruchu	21
	Niepełnosprawność sensoryczna	56
	Niewidomi i słabo widzący	39
	Osoby głuche i głuchonieme	17
	Niepełnosprawność psychiczna	34
	Osoby umysłowo upośledzone	23
	Osoby psychicznie chore	11
	Niepełnosprawni psychicznie i umysłowo	26
	RAZEM	137

Jak wskazuje powyższa tabela na terenie naszej gminy najwięcej jest osób niepełnosprawnych sensorycznie - 56 osób. Na drugim miejscu jest niepełnosprawność psychiczna – 34 osób, powstająca w skutek uszkodzeń narządów ruchu, chorób reumatologicznych i neurologicznych. Najmniejszą grupę niepełnosprawnych stanowią niepełnosprawni fizycznie.

3) Problemy ludzi niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne są w bardzo trudnej sytuacji mając na swej drodze bariery. Należą do nich bariery fizyczne: przeszkody architektoniczne (niedostosowane budynki, mieszkania, ulice). Ważniejsze są bariery społeczne: przepisy prawne, organizacja kształcenia i pracy, spędzania czasu wolnego, postawy zdrowych względem chorych.

a) Problemy związane bezpośrednio z niepełnosprawnością lub chorobą:

- trudności lub niemożność wykonywania podstawowych czynności ,
- niemożność lub ograniczenie w poruszaniu się,
- bóle, dokuczliwość samej choroby.

b) Problemy związane z leczeniem, rehabilitacją i opieką:

- trudności z uzyskaniem rehabilitacji i leczenia,
- brak leków, pieniędzy na leki,
- konieczność stałej opieki ze strony innych osób,
- brak sprzętu rehabilitacyjnego, pomocy technicznych.

- c) Problemy związane z uzyskaniem i wykonywaniem pracy zawodowej .
- d) Trudności materialne
- e) Problemy psychospołeczne

4) Edukacja dzieci i młodzieży

Należy dążyć do systemowego rozwiązywania problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej czyli od momentu stwierdzenia nieprawidłowego rozwoju do zakończenia edukacji, wspomagając rozwój dziecka i wspierając jego rodziców. Wczesne wykrycie choroby lub niepełnosprawności, podjęcie leczenia i rehabilitacji. Jedną z form rehabilitacji jest rehabilitacja pedagogiczna, prowadzona w przedszkolach, szkołach zwykłych, integracyjnych, w szkołach i klasach życia, gdzie dzieci niepełnosprawne uczą się i bawią z dziećmi sprawnymi. Młodzież niepełnosprawna kończąca szkoły podstawowe i gimnazja, może wybrać kierunek kształcenia czy szkolenia zawodowego, odpowiednio do stopnia i rodzaju niepełnosprawności. Elementy poradnictwa zawodowego dla niepełnosprawnych prowadzą Powiatowe Urzędy Pracy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Ocena zdolności do pracy i poradnictwo zawodowe jest także zadaniem powiatowych zespołów ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności.

Młodzież niepełnosprawna przygotowuje się do pracy w:

- a) specjalnych szkół przygotowujących do pracy zawodowej,
- b) specjalnych zasadniczych szkół zawodowych,
- c) specjalnych liceach i technikach zawodowych,
- d) specjalnych policealnych szkołach zawodowych,

5) Zatrudnianie osób niepełnosprawnych

Zatrudnianie osób niepełnosprawnych polega na zapewnieniu tym osobom rodzaju i warunków pracy, dostosowanych do psychofizycznych możliwości i ich kwalifikacji.

Wyróżniamy cztery rodzaje specjalnych stanowisk pracy dla niepełnosprawnych :

- a) zwykłe stanowiska pracy – takie na jakich pracują osoby pełnosprawne,
- b) stanowiska przygotowane do potrzeb i potrzeb pełnosprawnych – zmienione lub zmodyfikowane istniejące stanowiska, zlikwidowane bariery architektoniczne, wyposażone w sprzęt techniczny (rehabilitacyjny), umożliwiające wykonywanie zadań zawodowych.
- c) stanowisko pracy chronionej,
- d) stanowisko pracy wspomagane , dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Pośrednictwo pracy jest jednym z ważnych elementów rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Liczba niepełnosprawnych z terenu Gminy Niegowa zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosi 8 w tym 1 osoba poszukująca pracy.

W PUP rejestrują się osoby z lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, dotknięci schorzeniami narządów ruchu, wadą wzroku lub chorobą psychiczną.

3. Alkoholizm i przemoc w rodzinie

1) Alkoholizm

Alkoholizm to kolejny ważny problem społeczny występujący na terenie Gminy Niegowa.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) „problem alkoholowy” to oznaczenie alkoholizmu w szerszym znaczeniu, rozumianego jako całokształt patologii społecznej związanej z piciem i nadużywaniem napojów alkoholowych.

Wyróżnia się dwa zjawiska odmienne od siebie:

- a) *pijaństwo* - to nadmierna konsumpcja alkoholu. Jest to nawyk, obyczaj, który powoduje zakłócenia psychofizyczne w organizmie. Nie występuje tu przymus picia alkoholu, tak jak w alkoholizmie.
- b) *alkoholizm*- objaw choroby. Alkoholik traci kontrolę nad piciem, odczuwa przymus picia.

Problem alkoholowy nie jest indywidualną sprawą jednostki, ale to problem społeczny, który dotyka i niszczy rodzinę jako środowisko wychowawcze.

Rodzina z alkoholikiem to rodzina, której życie jest zorganizowane na osobie alkoholika. Pozostali członkowie rodziny to osoby współzależne, koalkoholicy. Z danych Gminnej Komisji ds.

Rozwiązywania Problemów alkoholowych w Niegowie wynika że na terenie naszej gminy problemem alkoholowym dotkniętych jest 35 środowisk .

Rysunek napojów alkoholowych w gminie.

Ilość punktów sprzedaży	Gmina Niegowa
Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych (alkoholowych tym liczba punktów gastronomicznych)	38
Ilość mieszkańców na 1 punkt sprzedaży	151

Z tabeli wynika że liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest wysoka.

Świadczy to o łatwym dostępie do punktów sprzedaży alkoholu.

2) Alkohol a zdrowie

Nadużywanie alkoholu łączy się z chorobami wszystkich układów: krążenia pokarmowego, mięśniowego, nerwowego. Choroby najczęstsze to : niewydolność serca, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, zwłóknienie i zanik mięśnia wątroby, marskość wątroby, nadpobudliwość nerwowa. Nadmiar alkoholu powoduje wcześniejszą śmiertelność. Uzależnienie alkoholowe to zaburzenia ogólnoustrojowe u 20% osób. Jak podają różne źródła 1 na 5 osób często i dużo popijających, ma wysoki stopień prawdopodobieństwa stać się alkoholikiem.

3) Alkohol a młodzież

W małych wioskach częstym przypadkiem jest picie alkoholu przez młodzież. Nie ma tutaj jeszcze takiego dostępu młodzieży i dzieci do narkotyków, jak w większych miejscowościach.

Dlatego młodzież często bierze alkohol jako rozrywkę zamiast narkotyków.

Z reguły jednak młodzież wiejska jest spokojniejsza od tej żyjącej w miastach.

O szybkości postępowania alkoholizmu w dużej mierze decyduje wiek rozpoczęcia inicjacji alkoholowej. Po ukończeniu 25 roku życia okres rozwoju choroby alkoholowej może trwać od 12 do 15 lat, pomiędzy 20 a 25 rokiem życia od 3 do 4 lat, a poniżej 20 roku życia wystarczy tylko od 5 do 6 miesięcy. Wpływa to na niedojrzałość ustroju a w szczególności mózgu. Dlatego właśnie najbardziej zagrożone są dzieci i młodzież.

Jak podaje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niegowie, była przeprowadzona ankieta na temat stanu alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży w jednej ze szkół podstawowych z Gminy Niegowa na pytanie „Czy w ciągu 30dni wypieś(łaś) jakiś napój alkoholowy ?” 7 uczniów na 20 osób odpowiedziało twierdząco, co stanowi 35% ankietowanych.

Wczesna inicjacja alkoholowa często związana jest z oddziaływaniem negatywnych wzorców rodzinnych.

W szkołach wiejskich uczniowie znani są ze środowisk z których pochodzą, dlatego często wiadomo, że dziecko pochodzi z rodziny patologicznej, zagrożonej alkoholizmem czy demoralizacją.

4) Zaburzenia zachowania spowodowane alkoholizmem

Zmiany osobowości spowodowane są również alkoholizmem. Poziom tolerancji na alkohol jest różny u każdej osoby i może na jednych działać usypiająco i nieuzależniająco a u drugich wyzwalając agresję. W stanie nietrzeźwości zanikają mechanizmy samokontroli i zachowania mogą być nieobliczalne. Nawet osoby spokojne i zrównoważone mogą być agresywne. Świadoma kontrola nad zachowaniem zmniejsza się wraz ze wzrostem upojenia.

Duża liczba przestępstw popełniania jest pod wpływem alkoholu.

Jak wynika z danych KPP w Myszkowie w 2013 roku Policja przeprowadziła 19 interwencji spowodowane nietrzeźwością, publiczne 4 domowych 29

4. Przemoc w rodzinie

1) Forma przemocy w rodzinie

Najczęstsze formy przemocy domowej to:

- a) przemoc fizyczna- jak podaje K. Browne w Książce pt. „Zapobieganie przemocy w rodzinie” Warszawa 1999 jest to użycie siły, którego rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie . Osoby bite i maltretowane pod ubraniem mają najczęściej ślady pobicia: blizny, siniaki, złamania, ślady skaleczeń, otarcia skóry, oparzenia.

b) przemoc psychiczna-to przemoc emocjonalna stosowana na drugim miejscu. Znęcanie się psychiczne prowadzi do niszczenia obrazu siebie, poczucia niskiej wartości. Stosowanie jej polega na kontroli i ograniczaniu, zabranianiu spotykaniu się ofiary z przyjaciółmi, szkołą, miejscem pracy. To przymusowa izolacja, uwięzienie. Osoby maltretowane psychicznie są zmuszane do oglądania aktów przemocy, straszone, poniżane, krytykowane i szantażowane.

c) przemoc seksualna-polega na wymuszaniu kontakt seksualnego na partnerze, bez jego zgody. Często odbywa się to przy użyciu siły. Bywa że ofiara jest zmuszana do oglądania aktów seksualnych, obrazów o treści seksualnej. Ofiara jest poniżana w sytuacjach seksualnych. Kobiety często nie zgłaszają przemocy seksualnej wobec nich, bo po prostu wstydzą się tego, podobnie jak wstydzą się przemocy domowej.

Coraz częściej mamy do czynienia z przemocą seksualną wobec dzieci. To jedna z najtrudniejszych form przemocy do wykrycia. Dziecko wstydzi się tego co je spotkało i nie chce ujawniać. Dziecko boi się wstydu, odrzucenia i tego że nikt mu nie uwierzy. Często przemocą seksualną dotknięte są dzieci przez swoich bliskich, bądź osoby znajome.

d) zaniedbania-przemoc ta dotyczy dzieci, które są zaniedbywane przez swoich rodziców. Nie są zaspokajane podstawowe potrzeby dzieci, począwszy od żywienia, a zakończywszy na nauce. Dzieci zaniedbywane wychowawczo często nie chodzą do szkoły. Osobami zaniedbywanymi bywają także chorzy współmałżonkowie, dziadkowie, kalekie dzieci.

2) Ofiary przemocy w rodzinie

Przemocą w rodzinie dotknięte są dzieci, współmałżonkowie, osoby w podeszłym wieku.

Raporty policji wskazują, że przemoc wobec matek, żon jest zgłaszana częściej niż przemoc wobec dzieci. Ofiary przemocy często przebywają w takim stanie od kilku do kilkunastu lat, boją się swych oprawców lub wstydzą się ujawnić. Sprawcą jest osoba która powinna być wsparciem, miłością, szacunkiem. Ofiarę ze sprawcą łączą różne więzi: uczucie, ślub, dzieci, wspólne mieszkanie, dorobek życia.

Ofiary cierpią na depresję, niepokój, wybuchy płaczu, gniewu, agresji, niepewności lęku.

Ofiary doznają uszczerbku na zdrowiu psychicznym, na skutek terroru, które pozostają często na całe życie.

3) Sprawcy przemocy w rodzinie

Sprawcami przemocy domowej są najczęściej mężczyźni-mężowie i ojcowie, synowie.

Oprawcy zawsze znajdują coś na swoje usprawiedliwienie, wykorzystując przy tym techniki neutralizacji: kwestionowanie odpowiedzialności, kwestionowanie szkody, kwestionowanie ofiary.

4) Przyczyny przemocy w rodzinie

Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkoholizm sprawców, wskazują na to liczne badania. Jak podaje K. Czekaj w swojej książce pt. „Labirynty współczesnego społeczeństwa” Katowice 1998, prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy w rodzinach alkoholowych jest ponad dwukrotnie większe niż w pozostałych.

Oto mechanizmy wpływu alkoholu na przestępczość:

- a) alkohol redukuje zahamowanie i wyzwala agresję,
- b) alkohol zmienia aktywność neuroprzekazników, co wiąże się z rozwojem zachowań agresywnych,
- c) przewlekły alkoholizm prowadzi do dysfunkcji kory mózgowej, co sprzyja patologii zachowania.

Według statystyk innymi powodami przemocy fizycznej w rodzinach są:

- a) bezrobocie, ubóstwo, czyli problemy finansowe rodziny i zła sytuacja materialna rodziny,
- b) trudności w wychowaniu dzieci,
- c) integrowanie osób trzecich w małżeństwo,

Trudności w wypełnianiu ról społecznych.

Bezrobocie, zła sytuacja materialna powoduje napięcia i konflikty w rodzinie, nasilenie się stresów, wzrost patologii. Jest to błędne koło przemocy.

5) Działania podejmowane przez policję wobec sprawców przemocy domowej

Sprawca zawsze jest odpowiedzialny za przemoc.

Działania prewencyjne, które powinny być podjęte z chwilą stwierdzenia bądź podejrzenia przemocy mają na celu:

- a) zapewnienie bezpieczeństwa rodzinie,
- b) zapobieżenie dalszym aktom przemocy,
- c) zmniejszenie lub zlikwidowanie poczucia bezkarności sprawcy.

Oprawcy zgłoszeni na policję są często odwożeni do Policyjnej Izby Zatrzymań, Policyjnej Izby Wyrzeźwień. Często prowadzone są rozmowy ostrzegawcze, pouczenia. Bywa, że są stosowane środki przymusu wobec sprawców przemocy.

Podczas gdy wobec sprawców przemocy stosowane są określone działania, ofiary pozostają bez wsparcia i pomocy.

5. Niezaradność społeczna

Ważnym problemem jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Spowodowana jest ona dysfunkcjonalnością rodzin i przemianami społecznymi spowodowanymi przez transformację ustrojową.

Szczególnym przypadkiem zmiany społecznej jest transformacja ustrojowa. Wytworzyło się nowe środowisko społeczne do którego nie wszyscy potrafią się zaadaptować. Niektórzy nie umieją robić tego co wcześniej robiło za nich państwo, czyli planowania produkcji i decydowania o dochodach niemal każdej rodziny. Sami muszą nauczyć się myśleć, podejmować decyzje, dążyć do celów. Osoby te, które wcześniej nie miały problemów z niczym, teraz są bezradni nie mogąc znaleźć pracy, muszą się przekwalifikowywać, dotyka ich ubóstwo, mają problemy z wychowywaniem dzieci. To wszystko sprawia kłopoty osobom „z czasów komunistycznych”. Narastające konflikty prowadzą do dezintegracji rodziny. Dlatego coraz więcej ludzi korzysta z opieki społecznej.

Dysfunkcjonalność rodziny powoduje niezaradność społeczną, cechy rodziny funkcjonalnej to:

- 1) zaspokajać potrzeby życiowe swoich członków,
- 2) zaspokajać potrzeby emocjonalne swoich członków,
- 3) zapewniać rozwój i wzrastanie każdego członka rodziny,
- 4) rozwijać poczucie własnej tożsamości „ja”,
- 5) socjalizować,
- 6) uczyć zasad współżycia społecznego.

Członkowie rodzin o zaburzonym funkcjonowaniu nie wywiązują się ze swoich obowiązków względem siebie, są przeciwni sobie, wrodoży wobec siebie i niechętni.

Często tworzą oni nieformalne związki, charakteryzują się rozkładem pożycia małżeńskiego, utratą więzi emocjonalnych.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY NIEGOWA

1. BEZROBOCIE

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Myszkowie, ul. Pułaskiego 42, 42- 300 Myszków
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie, ul. Wojska Polskiego 2, 42-320 Niegowa

2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie, ul. Wojska Polskiego 2, 42-320 Niegowa
- 2) Polski Związek Niewidomych- Koło w Niegowie, ul. Sobieskiego 148, 42-320 Niegowa
- 3) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Ogorzelniku

3. ALKOHOLIZM I PRZEMOC W RODZINIE

- 1) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny – Niegowa, ul. Wojska Polskiego 2, 42-320 Niegowa
- 2) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niegowie,

ul. Wojska Polskiego 2 , 42-320 Niegowa

3) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Niegowie , ul. Bankowa 30, 42-320 Niegowa

4. NIEZARADNOŚĆ SPOŁECZNA

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niegowie , ul. Wojska Polskiego 2 , 42-320 Niegowa

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Niegowa
Zofia Kasznia
Zofia Kasznia